

Sygn. akt II AKzw 41/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny II Wydział Karny w Rzeszowie

na posiedzeniu w składzie :

Przewodniczący:	SSA Stanisław Urban
Protokolant:	st. sekr. sądowy Halina Rączy

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie

– Stanisława Rokity

po rozpoznaniu sprawy skazanego **A. W.**

z powodu zażalenia skazanego oraz jego obrońcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 17 stycznia 2014 r., sygn. akt III Kow 1622/13

o odmowie uchylenia postanowienia w przedmiocie zastosowania wobec skazanego leczenia odwykowego w systemie terapeutycznym

na podstawie art. 437 i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U.09.146.1188 j.t. z zm.)

postanawia:

I. **utrzymać** zaskarżone postanowienie w mocy,

II. **zwolnić** skazanego w całości od kosztów za postępowanie odwoławcze, **obciążając** nimi Skarb Państwa,

III. **zasądzić** od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. Ł. - Kancelaria Adwokacka w R. kwotę 295,20 zł (dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia groszy) tytułem udziału obrońcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2014r. Sąd Okręgowy w R., działając na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. w zw. z art.

117 k.k.w., nie uchylił postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17 kwietnia 2012r., sygn. akt III Kow 463/12, o zastosowaniu wobec skazanego A. W., na podstawie art. 117 k.k.w., obowiązku leczenia odwykowego w systemie terapeutycznym.

Wydając powyższe postanowienie, Sąd penitencjarny miał na uwadze uzależnienie skazanego od alkoholu oraz brak jego zgody na podjęcie takiego leczenia.

Skazany w piśmie z dnia 25 września 2013r. zwrócił się o „uchylenie-zmianę” tegoż postanowienia, podnosząc w uzasadnieniu, że terapia „skutecznie zablokowała” jego starania o zmianę podgrupy na R/2, blokując jednocześnie możliwość udzielenia mu przepustek, czy przerwy w karze. Podobne argumenty powtarza skazany w uzasadnieniu środka odwoławczego, a nadto dodaje, że od grudnia 2007r. do końca stycznia 2008r. odbył już terapię przeciwalkoholową w Zakładzie Karnym w Z.. Stwierdza nadto, że nie wszystkich przestępstw dopuścił się pod wpływem alkoholu. Kwestionuje rzetelność opinii biegłych z dnia 6 grudnia 2013r. oraz wątpi w skuteczność przymusowej terapii antyalkoholowej. Wreszcie – uważa, że doszło do naruszenia jego swobód i wolności obywatelskich.

Wnosi o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Obrońca skazanego zarzuca obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 117 k.k.w. poprzez uznanie, że dyspozycja w/w przepisu obliguje sąd penitencjarny do zastosowania wobec skazanego leczenia odwykowego

w sytuacji, gdy zostanie zdiagnozowane uzależnienie od alkoholu skazanego oraz w sytuacji braku zgody na leczenie, podczas gdy skazany raz już takiej terapii się poddał, wyraził na nią zgodę, a brak odniesionych efektów nie może przemawiać za tym, by obligatoryjnie kierować na kolejne bezskuteczne terapie.

Wskazując na powyższe wnosi o jego zmianę poprzez uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17 kwietnia 2012r.

w przedmiocie orzeczenia wobec skazanego obowiązku leczenia odwykowego, a ponadto o zasądzenie nieopłaconej w całości ani w części pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Oba zażalenia nie zasługują na uwzględnienie.

Przepis art. 24 § 1 k.k.w. pozwala w każdym czasie zmienić lub uchylić poprzednie postanowienie, jeżeli ujawnią się nowe lub poprzednio nie znane okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, które – gdyby były znane lub istniały w czasie wydawania postanowienia – doprowadziłyby do innego rozstrzygnięcia niż to, które zapadło. Postanowienie nie może zatem podlegać reformacji w trybie art. 24 k.k.w. z innych przyczyn, na przykład z powodu jego wadliwości prawnej, omyłki zaistniałej w postanowieniu lub zmiany stanu prawnego (zob. postanowienie SN z 29.09.2010r., IV KK 255/10, LEX nr 644492 i z 9.12.2009r., V KK 178/09, LEX nr 553757).

Przepis art. 117 k.k.w. stanowi, iż: „Skazanego, u którego stwierdzono uzależnienie od alkoholu albo środków odurzających lub substancji psychotropowych, a także skazanego za przestępstwo określone w art. 197-203 Kodeksu karnego popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych, obejmuje się za jego zgodą, odpowiednim leczeniem i rehabilitacją; w razie braku zgody o stosowaniu leczenia lub rehabilitacji orzeka sąd penitencjarny”.

Brzmienie cytowanego wyżej przepisu art. 117 k.k.w. prowadzi do wniosku, że wystąpienie dwóch przesłanek w postaci: stwierdzenia uzależnienia skazanego od alkoholu oraz braku jego zgody na poddanie się terapii – obliguje sąd penitencjarny do zastosowania wobec skazanego leczenia odwykowego (por. postanowienie SA w Lublinie z dnia 6.06.2006 r., II AKz w 594/06, KZS 2007, z. 2, poz. 78, LEX nr 269293; K. Postulski: K.K.W. Komentarz, LEX Warszawa 2012, str. 526).

Postępowanie ze skazanymi uzależnionymi od alkoholu albo środków odurzających lub psychotropowych należy do najtrudniejszych zagadnień penitencjarystyki. Przepis art. 117 k.k.w. konkretyzuje obowiązek skazanego,

przewidziany w art. 116 § 1 pkt 3 k.k.w., a polegający na poddaniu się – niezależnie od obowiązków określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych, wenerycznych i gruźlicy, alkoholizmu i narkomanii – przewidzianym przepisami badaniami, leczeniu, zabiegom sanitarnym oraz rehabilitacji. Przepis ten należy widzieć w powiązaniu z przepisami art. 96 k.k.w. i art. 97 k.k.w. (system terapeutyczny) oraz art. 95 k.k. i art. 96 k.k. (umieszczenie sprawcy w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego).

Skazani uzależnieni od alkoholu albo innych środków odurzających

i psychotropowych, o ile wymagają oddziaływania specjalistycznego, odbywają karę w systemie terapeutycznym (art. 96 k.k.w.). Co do tego ich zgoda nie jest brana pod uwagę. Dopiero przepis art. 117 k.k.w. wprowadza zasadę, że skazanego obejmuje się leczeniem i rehabilitacją za jego zgodą,

a także przewiduje orzeczenie sądu penitencjarnego w razie jej braku. Jest to rozwiązanie podobne do tego, które zostało przyjęte w przepisach ustaw dotyczących zwalczania alkoholizmu i narkomanii.

Administracja zakładu karnego powinna zbadać wszystkie okoliczności, w tym oczywiście stan uzależnienia skazanego (art. 83 k.k.w.). Przed podjęciem decyzji o złożeniu do sądu penitencjarnego wniosku

o wydanie orzeczenia o objęciu skazanego leczeniem lub rehabilitacją,

o którym mowa w art. 117 k.k.w., sporządza się o skazanym opinię psychologiczną. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w przedmiocie leczenia odwykowego osób umieszczonych w zakładach karnych reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja 1985 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 13).

Tak właśnie postąpiono w stosunku do skazanego A. W., czego finalnym efektem było postanowienie Sądu Okręgowego w R.z dnia 17 kwietnia 2012r., sygn. akt III Kow 463/12, o objęciu go leczeniem odwykowym w systemie terapeutycznym. Tego rodzaju decyzja niewątpliwie może powodować określone, nie do końca korzystne dla skazanego konsekwencje, ale – jak słusznie zauważa Sąd penitencjarny – podyktowane to jest dążeniem do stworzenia skazanemu możliwości rozwiązania jego istotnego problemu, będącego czynnikiem kryminogennym.

W związku z wnioskiem skazanego z dnia 25 września 2013r.

o reasumpcję tego orzeczenia, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych psychiatrów i psychologa. Biegli w opinii z dnia 6 grudnia 2013r.

(k. 23-26) stwierdzili, że A. W. spełnia kryteria wskazujące na zespół uzależnienia od alkoholu, przy czym w stosunku do choroby alkoholowej jest bezkrytyczny i nie ujawnia on motywacji do leczenia przeciwalkoholowego.

Biegli podnieśli, że co prawda w okresie od dnia 10 grudnia 2007r. do dnia 29 stycznia 2008r. odbył on terapię przeciwalkoholową w oddziale terapeutycznym Zakładu Karnego w Z., jednak nie uzyskano wówczas spodziewanych rezultatów z uwagi na negatywistyczną i lekceważącą postawę skazanego, a brak skuteczności przebytego leczenia ujawnił się w okresie pobytu skazanego na wolności przed aktualnie odbywaną karą pozbawienia wolności.

Końcowo biegli zasugerowali odroczenie obowiązku poddania się terapii odwykowej przez A. W. w warunkach oddziału terapeutycznego zakładu karnego, do czasu uzyskania odpowiedniego poziomu motywacji do współdziałania w procesie terapeutycznym, co będzie dawało szansę na uzyskanie lepszych rezultatów niż poprzednio, a co jest możliwe do osiągnięcia drogą ciągłej systematycznej pracy psychologicznej ze skazanym.

Mając na uwadze dowody zebrane w sprawie, a w szczególności treść przytoczonej wyżej opinii biegłych, w pełni podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego o braku podstaw do uchylenia postanowienia z dnia 17 kwietnia 2012r. Wypowiedzi skazanego zawarte w uzasadnieniu zażalenia nie mogą zmienić słuszności stanowiska Sądu penitencjarnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekający orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Wysokość zasądzonego na rzecz obrońcy wynagrodzenia za czynności wykonane z urzędu uzasadnia art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U.09.146.1188 j.t. z zm.) oraz § 15 ust. 1 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348 ze zm.).